

Culemborg, 5 november 2017 - Doopdienst

Tekst: Johannes 4: 46-54

Thema: 'Weer naar huis'

Voorganger: ds. Henri Veldhuis

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Ik heb er tegenop gezien om een preek te maken over de tekst van deze zondag. Want het is kort een *genezingsverhaal*, recht toe recht aan, een genezing op afstand nog wel van een kind, de zoon van een ambtenaar of officier van de koning. Bij zulke verhalen denken wij natuurlijk - ik ook: "Is dat nou echt gebeurd? *Wij* kunnen dat niet, ook niet als we in Jezus geloven. Natuurlijk, wij zijn Jezus niet, maar dan nog."

Door de eeuwen heen zijn er zoveel andere vaders en moeders in hun gebed bij Jezus gekomen om Hem te smeken hun kind te genezen, maar het gebeurde niet. Er zijn zoveel andere mannen en vrouwen in gebed tot Jezus gekomen om hem te smeken hun familielid, hun vriend of vriendin te redden, maar het gebeurde niet. Zulke pijn is er altijd - als we eerlijk zijn - bij zulke genezingsverhalen. En zulke pijn kunnen we niet wegstoppen als we toch weer onbevungen naar zo'n verhaal willen luisteren.

We weten niet welke wonderverhalen over Jezus wel of niet echt gebeurd zijn. Dat Jezus niet alleen door zijn woorden maar ook door genezingen groot opzien baarde is wel duidelijk, en dat Jezus voor mij een unieke persoonlijkheid is in wie God zelf ons aanspreekt, aankijkt en aanraakt is mijn diepste overtuiging. Maar de grens tussen wat historisch wel of niet is gebeurd kunnen we niet trekken.

We kunnen de vier evangeliën, die soms flink van elkaar afwijken of elkaar tegenspreken, wel vergelijken. Dan is het waarschijnlijk, zo zeggen de geleerden, dat het verhaal van Johannes over de officier van de koning een variatie is op het verhaal over de Romeinse hoofdman over honderd, die ook bij Jezus komt, maar dan voor de genezing van zijn zieke slaaf.

Als ik eerst deze inleidende opmerkingen heb gemaakt, is er misschien toch wat ruimte om met een open hart naar het verhaal te luisteren. En dan bij onszelf ontdekken of het verhaal ons misschien toch raakt, ons misschien toch iets te vertellen heeft, ons hoop en troost geeft voor vandaag en morgen, een verhaal over een vader en zijn kind, in een kerkdienst waar een vader en een moeder hun kleine Jacob bij Jezus brengen.

Johannes vertelt dat Jezus vanuit Judea was teruggekeerd naar Kana in Galilea, - Kana het dorp waar Jezus volgens Johannes het eerste van zijn wonderen heeft gedaan: Hij redde een bruiloft door water in wijn te veranderen. Dat eerste wonder noemt Johannes het eerste *teken*, want het ging in dat wonder niet om het mirakel op zichzelf, maar om het Koninkrijk van God, dat Jezus onder de mensen wil brengen. Hij is gekomen ons leven te redden en nieuwe glans te geven, zodat het beleefd kan worden als een bruiloftsfeest van God en zijn mensen, een feest met de wijn van God zelf, zoals Hij die ook rond laat gaan bij het Avondmaal.

Het evangelie van Johannes is door en door symbolisch, en daarom worden de wonderen van Jezus *tekens* genoemd, die symbolisch verwijzen naar de diepere betekenis van Gods Koninkrijk. Dat eerste teken van water in wijn heeft natuurlijk veel opzien gebaard, en Jezus de reputatie gegeven van een groot wonderdoener. Daarom zijn Kana en de wijde omgeving natuurlijk in rep en roer, als Jezus daar is teruggekeerd. Misschien doet Hij nog wel meer van die wonderen. Dat zou fantastisch zijn.

In Kafarnaüm, een stadje aan het meer van Galilea, zo'n 25 km. ten zuiden van Kana, is ook rondverteld dat Jezus weer terug is in Galilea en Kana. Een hoveling van de koning spitst zijn oren, want zijn zoon is ernstig ziek, zó ernstig dat hij niet lang meer te leven heeft. In het hart van die vader broeit en groeit verwachting: Zou die Jezus zijn zoon misschien kunnen genezen? Zou Jezus willen komen om zijn genezende handen op zijn zoon te leggen?

De hoveling reist haastig naar Kana. Daar aangekomen zoekt hij Jezus op en smeekt Hem gauw mee te komen naar Kafarnaüm, naar zijn zoon, want die is doodziek. Altijd is dat een aangrijpend gezicht, als een vader of moeder smeekt om de genezing van hun kind, als ze met paniek in de ogen voor een arts staan of een alternatief genezer, in de hoop dat hij of zij nog iets kan doen.

De eerste reactie van Jezus lijkt nogal afwerend en streng. "Als jullie geen wonderen zien, dan geloven jullie dus niet? Alleen wanneer ik iets doe wat volgens jullie verstand niet kan, alleen dán ben ik bijzonder voor jullie, ben ik een profeet?" Die opmerking is niet speciaal tegen de hoveling gericht, maar tegen alle volk dat nieuwsgierig en vol verwachting rond Jezus is samengestroomd.

Jezus geeft daarmee dus ook zèlf aan, dat het Hem niet gaat om de wonderen als zodanig, om dingen te doen die volgens ons gezonde verstand gewoon niet kunnen. Nee, voor Jezus is àlles wat Hij doet belangrijk, wonder of niet. Want ook in zijn gewone doen en laten, ook in zijn gewone omgang met mensen komt Hij in de radicaliteit van Gods liefde en ontferming. Die diepste beweging met alles waar mensen aan lijden, *díe* is het grote wonder: het wonder van liefde, ontferming, vergeving en genezing voor alle mensen, rijk en arm, gezond en ziek, hoveling of melaatse.

Alles in het doen en laten van Jezus kan teken van Gods Koninkrijk zijn, zoals Gods liefde ook alles in òns leven tot een teken van Gods Koninkrijk kan maken, wonder of niet. Al zouden wij natuurlijk wel graag zien dat Gods Koninkrijk ook tot uiting komt in verrassende genezingen in onze tijd.

In ieder geval maakt Jezus zelf telkens weer duidelijk dat in zo'n wonder als onverklaarbaar *mirakel* niet de betekenis ligt van zijn optreden, en dat het Hem ook niet gaat om zijn beroemdheid als wonderdoener. Het gaat Hem om die ontferming, om genezing en vergeving die horen bij Gods Koninkrijk. Daarom eerst die kritische opmerking voor het publiek, dat misschien vooral gekomen is voor een spectaculair wonder.

Maar de hoveling gaat dat niet aan, want hij wordt door heel wat anders gedreven. Hij is niet gekomen uit nieuwsgierigheid om eens een groot wonder mee te maken. Hij is niet gekomen om te zien of die Jezus zijn reputatie van wonderdoener wel waar kan maken. Hij is alleen maar

gekomen voor zijn zieke zoon, alleen maar met de grote angst in zijn hart dat zijn zoon zal sterven.

En dan zien we bij Jezus wat er altijd gebeurt, hoe afhoudend en kritisch Hij zich soms ook opstelt: Altijd gaat zijn hart open voor zulke mensen in nood, mensen die tot Hem smeken uit de angst en pijn van hun leven, uit de eenzaamheid van hun bestaan, uit ondraaglijke pijn of ziekmakend schuldgevoel.

Altijd gaat Gods hart voor ons open, als we zo bij Hem komen, in lief en leed, in gebed of lied, in vrolijkheid of rouw. Dat is de werkelijkheid van Gods Koninkrijk, dat Hij in Jezus Zijn hart voor ons opent, en wij ons door Hem in ons hart laten raken. Daar is de gemeenschap van Gods Koninkrijk rondom Jezus, de gemeenschap van kwetsbare mensen met liefde en ontferming voor elkaar, waar we bij elkaar terecht kunnen zoals die hoveling bij Jezus.

Soms hopen we dan ook op een wonder waarvan we met ons verstand weten, dat het niet zal gebeuren, bijvoorbeeld als de kanker al zo ver gevorderd is. We hoeven ons voor zulke hoop op een wonder niet te schamen, ook niet in onze tijd van moderne wetenschap. Want die zieke mens, dat zieke kind is ons zó lief, en Jezus in de bijbel lijkt zóveel te kunnen en God lijkt ons zoveel te beloven. Dan hoop je tóch weer. Toch weer bid je om genezing van je kind.

Onlangs was er een jonge vrouw met een handicap op het station van Amersfoort. Ze raakte in gesprek met een gelovige jongeman die graag voor haar wilde bidden om genezing. Hij deed dat ter plaatse. Ontroerend naïef bad hij drie keer: "In Jezus naam, word weer gezond." Maar het gebeurde niet.

Met zulke teleurstelling en ontgoocheling moet gelovige mensen leven, mensen van alle tijden, orthodox of vrijzinnig, sterk of zwak in hun geloof. Om dan toch als zo'n vader of moeder naar Jezus te gaan, voor Hem je nood of verlangen uit te spreken en je leven in zijn handen te leggen, te geloven dat Hij echt al het *goede* wil voor jou en je kind . . .

Om dan toch in de twintigste eeuw, waarin we weinig wondergeloof meer hebben, als doopouders je kindje bij het doopvont te brengen en te zeggen: "Heer, we vertrouwen Jacob toe aan U, en we blijven geloven dat Hij bij U ten diepste toch veilig is, ook al kunnen we moeilijk meer geloven in zulke genezingswonderen, die volgens de huidige wetenschap niet kunnen.

Die hoveling uit Kafarnaüm wil graag dat Jezus direct met hem meegaat naar huis, want Jezus moet zijn kind natuurlijk zien en aanraken. Door aanraking kan de levenskracht van Jezus overgaan in het lichaam van zijn zoon. Bovendien is die hoveling een belangrijk man, ambtenaar of officier van de koning. Het is al heel wat dat hij zijn heil zoekt bij zo'n joodse Jomanda. Dan mag hij ook wel verwachten dat die joodse profeet meekomt naar zijn huis.

Maar niets daarvan. Heel soeverein zegt Jezus: "Ga, naar huis, ik ga niet mee, helemaal niet nodig, want je zoon is al genezen." Helemaal niet nodig dat Jezus meegaat, niet nodig: zo'n theaterscène van aanraking en genezing. Want Jezus heeft allang gezien in de ogen van de vader dat het *hem* niet gaat om een wonder als zodanig, maar om de genezing van zijn zoon, - en dat die hoveling oprecht het leven van zijn zoon aan Jezus heeft toevertrouwd. Nou, dat is

genoeg, dat vertrouwen, die liefde over en weer tussen Jezus en de vader, tussen God en ons, zo'n echte ontmoeting van overgave, geloof en vertrouwen.

Dat is ook het wezen van de doop, die wij straks niet alleen meemaken als toeschouwer, maar hopelijk ook als deelnemer, niet als een mirakel maar als een teken waardoor God ons *allemaal* in het hart hoopt te raken, een tastbaar teken van vertrouwen over en weer, een teken van God voor Jacob en ons allemaal, als we onszelf laten raken en onszelf toevertrouwen aan Hem.

Daarna, aan het eind van de dienst, stuurt Jezus ons weg, terug naar huis. Hij gaat niet mee, niet met de hoveling en niet met ons. Na Pasen is Hij verdwenen van de aarde en gaan we verder zonder Hem. Nu leven we 'in zijn Geest', zonder de wonderen van een tastbare Jezus. En zoals de hoveling zonder Jezus weer terug naar huis gaat, gaan wij straks ook weer naar huis. Voor ons is dat misschien moeilijker dan die hoveling, want hij geloofde oprecht dat zijn zoon genezen was, een geloof dat halverwege de reis ook bevestigd wordt, als zijn knechten hem tegemoet komen en roepen: "Je zoon leeft en is gezond!"

Wij gaan straks ook weer naar huis zonder Jezus. In die zin is de zegen aan het einde van de dienst een zelfde gebaar als die de hoveling krijgt van Jezus: "Ga maar weer naar huis, mijn zegen heb je, voor jou en je kind."

We hopen allemaal, en jullie, doopouders, in het bijzonder, dat we straks naar huis gaan vanuit een echte ontmoeting met Jezus, een ontmoeting met God waarin we troost ervaren, waarin hoop en verwachting is gegroeid, ondanks onze twijfel en scepsis, ondanks vragen die blijven. Een ontmoeting waarin we toch ons leven weer hebben toevertrouwd aan God, zoals Jaap Jan en Lizetta het grootste geschenk van hun leven in handen geven van God.

Met de zegen van Vader, Zoon en Heilige Geest gaan we naar huis, met hoop maar misschien ook wel onzeker over wie ons tegemoet zullen komen, welke boodschap we zullen krijgen. We gaan met nieuwe verwachting voor de week die voor ons ligt, maar ook met twijfels die blijven, want we hebben teveel meegemaakt.

We gaan weer naar huis, zonder Jezus, maar met zijn Woord en Geest in ons hart, want misschien zijn we toch weer een beetje geraakt, vreemd genoeg, door alles heen. Toch weer gezegend, toch weer zo'n teken van Gods Koninkrijk in Kana en Culemborg. Als gemeente gaan we de weg van de tekens, hoe klein en weerloos ze ook zijn. Want ook al zien we graag meer wonderen, een andere weg is er niet dan de weg van ontferming.

Amen

Gebed van de zondag

God van ontferming,
Voor de meesten van ons
is alles hier bekend en vertrouwd,
in de kerk,
in de kerkdienst.
Moeilijk om dan toch weer
onzelf open te stellen
voor U en elkaar,
voor een verrassing van U,
voor oude woorden die misschien
toch weer klinken en raken als nieuw.

Dat is wèl waarop we hopen:
dat uw Geest de woorden, muziek en gebaren
van deze dienst zo weet te bezielen
dat we er van opkijken,
dat we U zelf vernemen
in alles dat we al kennen.

Geest van God,
laat ook het teken van de doop
weer kracht krijgen,
voor Jacob, Jaap Jan en Lizetta,
- voor ons allemaal.
Amen